

สรุปผลการประชุม
คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญ
ครั้งที่ ๓๙
วันจันทร์ที่ ๒๖ มกราคม ๒๕๕๘
ณ ห้องประชุมงบประมาณ ชั้น ๓ อาคารรัฐสภา ๓

คณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญได้มีการพิจารณาร่างบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญเป็นรายมาตรา หมวด ๒ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ (ต่อเนื่องจากการประชุมคราวที่แล้ว) สรุปสาระสำคัญได้ดังนี้

การพิจารณาในส่วนที่ ๑ บททั่วไป ที่ประชุมคณะกรรมการการยกร่างรัฐธรรมนูญพิจารณาบทบทนร่างมาตรา (๓/๒/๑) ๑ อีกครั้ง โดยเบื้องต้นเห็นควรปรับปรุงและเพิ่มความในร่างมาตรานี้ ให้เขียนเป็นสองวรรค โดยวรรคหนึ่งให้เป็นเรื่ององค์กร ส่วนวรรคสองให้เป็นเรื่องเจ้าหน้าที่ ดังนี้

“ร่างมาตรา (๓/๒/๑) ๑ การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐต้องเป็นไปโดยชอบด้วยกฎหมาย สุจริต และปราศจากการขัดกันแห่งผลประโยชน์ และต้องกระทำโดยกระบวนการที่โปร่งใส และตรวจสอบได้

การตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐที่เป็นไปตามวรรคหนึ่ง ย่อมได้รับการคุ้มครอง”

ต่อจากนั้น ที่ประชุมพิจารณาประเด็นในแต่ละร่างมาตรา ได้แก่ ประเด็นเกี่ยวกับผู้ดำรงตำแหน่งที่ต้องมีหน้าที่ยื่นบัญชีแสดงรายการทรัพย์สินและหนี้สิน รวมทั้งสำเนาแบบแสดงรายการภาษีเงินได้ของตน พร้อมทั้งหลักฐานที่เกี่ยวข้องต่อคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติหรือองค์กรตรวจสอบอื่นไว้ในร่างมาตรา (๓/๒/๑) ๒ ซึ่งนำหลักการของมาตรา ๒๕๙ ของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ ที่แบ่งกลุ่มผู้ดำรงตำแหน่งดังกล่าวไว้เป็น ๗ กลุ่ม คือ (๑) นายกรัฐมนตรี (๒) รัฐมนตรี (๓) สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (๔) สมาชิกวุฒิสภา (๕) ข้าราชการการเมืองอื่นและผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองอื่น (๖) ผู้บริหารท้องถิ่นและสมาชิกสภาท้องถิ่น และ (๗) เจ้าหน้าที่อื่นของรัฐตามที่กฎหมายบัญญัติ นั้น มาปรับปรุงให้มีความก้าวหน้าขึ้นโดยเขียนเพิ่มเติมอีกกลุ่มหนึ่ง คือ กรรมการในองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐเข้าไปด้วยเป็นกลุ่มที่ (๘) ทั้งนี้ เพื่อให้เป็นไปตามหลักการว่าองค์กรตามรัฐธรรมนูญที่ใช้อำนาจตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐนั้น ก็ควรได้รับการตรวจสอบด้วยเพื่อให้เกิดความโปร่งใสเช่นกัน

การพิจารณาในส่วนที่ ๒ การกระทำที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ ซึ่งในร่างมาตรา (๓/๒/๒) ๑ กรณีประเด็นที่กำหนดให้ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง และเจ้าหน้าที่ของรัฐจะต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตัวและประโยชน์ส่วนรวมนั้น ที่ประชุมเห็นชอบในเบื้องต้นให้เขียนสาระสำคัญของร่างมาตราเป็นดังนี้

“ร่างมาตรา (๓/๒/๒) ๑ ผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองและเจ้าหน้าที่ของรัฐต้องไม่กระทำการที่เป็นการขัดกันแห่งผลประโยชน์ส่วนตนและประโยชน์ส่วนรวม โดยอย่างน้อยต้องไม่ดำเนินการดังต่อไปนี้

(๑) ไม่กำหนดนโยบายหรือเสนอกฎหมายหรือกฎซึ่งเอื้อประโยชน์ต่อกิจการที่ตน คู่สมรส บุตร หรือบิดามารดา มีส่วนได้เสียอยู่

(๒) ไม่นำความสัมพันธ์ส่วนตัวที่ตนมีต่อบุคคลอื่น มาประกอบการใช้ดุลพินิจในการปฏิบัติหน้าที่ให้เป็นคุณหรือเป็นโทษแก่บุคคลนั้น

(๓) ไม่ใช่เวลาราชการหรือของหน่วยงาน เงิน ทรัพย์สิน บุคลากร บริการ สิ่งอำนวยความสะดวก หรือข้อมูลภายในของทางราชการหรือหน่วยงาน ไปเพื่อประโยชน์ส่วนตัวของตนหรือผู้อื่น เว้นแต่ได้รับอนุญาตโดยชอบด้วยกฎหมายหรือกฎ

(๔) ไม่กระทำการใด ดำรงตำแหน่งใด หรือปฏิบัติการใด ในฐานะส่วนตัว ซึ่งก่อให้เกิดความเคลือบแคลงว่าจะขัดกับประโยชน์ส่วนรวมที่อยู่ในความรับผิดชอบของหน้าที่ หรือเป็นที่เสื่อมเสียแก่ตำแหน่งหน้าที่

การพิจารณาในส่วนที่ ๓ การถอดถอนจากตำแหน่งและการตัดสิทธิทางการเมืองหรือสิทธิในการดำรงตำแหน่งอื่น เกี่ยวกับประเด็นองค์กรที่มีอำนาจถอดถอนในร่างมาตรา (๓/๒/๓) ๑ ที่นำหลักการมาจากมาตรา ๒๗๐ - มาตรา ๒๗๔ ของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ ซึ่งกำหนดให้ “วุฒิสภา” เป็นองค์กรที่มีอำนาจถอดถอนนั้น ที่ประชุมเห็นควรเปลี่ยนเป็น “รัฐสภา” แทน โดยเห็นชอบในเบื้องต้นให้เขียนสาระสำคัญของร่างมาตราเป็นดังนี้

“ร่างมาตรา (๓/๒/๓) ๑ ในกรณีที่ผู้ดำรงตำแหน่งนายกรัฐมนตรี รัฐมนตรี สมาชิกสภาผู้แทนราษฎร สมาชิกวุฒิสภา ประธานศาลฎีกา ประธานศาลรัฐธรรมนูญ ประธานศาลปกครองสูงสุด หรืออัยการสูงสุด ผู้ใดมีพฤติการณ์ร่ำรวยผิดปกติ ส่อไปในทางทุจริตต่อหน้าที่ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ราชการ ส่อว่ากระทำผิดต่อตำแหน่งหน้าที่ในการยุติธรรม ส่อว่าจงใจใช้อำนาจหน้าที่ขัดต่อบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย หรือฝ่าฝืนหรือไม่ปฏิบัติตามมาตรฐานทางจริยธรรมอย่างร้ายแรง หรือถูกพลเมืองผู้มีสิทธิเลือกตั้งเข้าชื่อร้องขอตามมาตรา (๑/๒/๔) ๓ รัฐสภาอาจพิจารณามีมติด้วยคะแนนเสียงเกินกึ่งหนึ่งของจำนวนสมาชิกรัฐสภาทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีดังต่อไปนี้

(๑) ให้ถอดถอนจากตำแหน่ง และให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดทางการเมืองหรือในการรับราชการหรือดำรงตำแหน่งอื่นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่รัฐสภามีมติ

(๒) ในกรณีที่ผู้นั้นพ้นจากตำแหน่งไปแล้ว รัฐสภาอาจมีมติให้ตัดสิทธิผู้นั้นในการดำรงตำแหน่งใดทางการเมืองหรือในการรับราชการหรือดำรงตำแหน่งอื่นเป็นเวลาห้าปีนับแต่วันที่รัฐสภามีมติ

บทบัญญัติวรรคหนึ่งให้ใช้บังคับกับผู้ดำรงตำแหน่งดังต่อไปนี้ด้วย คือ

(๑) ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ กรรมการการเลือกตั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน และกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน

(๒) ผู้พิพากษาหรือตุลาการ พนักงานอัยการ หรือผู้ดำรงตำแหน่งระดับสูง ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการป้องกันและปราบปรามการทุจริต

ให้ผู้ซึ่งถูกถอดถอนออกจากตำแหน่งตามวรรคหนึ่ง พ้นจากตำแหน่งนับแต่วันที่รัฐสภามีมติให้ถอดถอน

มติของรัฐสภาตามมาตรานี้ให้เป็นที่สุด และจะมีการร้องขอให้ถอดถอนบุคคลดังกล่าวโดยอาศัยเหตุเดียวกันอีกมิได้ แต่ไม่กระทบกระเทือนการพิจารณาของศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง

การพิจารณาในส่วนที่ ๔ การดำเนินคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมือง ซึ่งในประเด็นการพิจารณาคดีอาญาผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองในร่างมาตรา (๓/๒/๔) ๒ ซึ่งนำหลักการมาจากมาตรา ๒๗๗ ของรัฐธรรมนูญฉบับ ปี ๒๕๕๐ นั้น ที่ประชุมเห็นชอบในเบื้องต้นเขียนร่างมาตราเป็นดังนี้

“ร่างมาตรา (๓/๒/๔) ๒ ในการพิจารณาคดี ให้ศาลฎีกาแผนกคดีอาญาของผู้ดำรงตำแหน่งทางการเมืองยึดสำนวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ หรือของผู้ไต่สวนอิสระแล้วแต่กรณี เป็นหลักในการพิจารณา และอาจไต่สวนหาข้อเท็จจริงและพยานหลักฐานเพิ่มเติมได้ตามที่เห็นสมควร”

การพิจารณาในส่วนที่ ๕ องค์การตามรัฐธรรมนูญซึ่งมีหน้าที่ตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐ ตอนที่ ๑ คณะกรรมการเลือกตั้ง ซึ่งในร่างมาตรา (๓/๒/๕ - ๑) ๓ เป็นการกำหนดองค์ประกอบคณะกรรมการสรรหา กรรมการการเลือกตั้งนั้น เห็นควรให้ประกอบด้วยผู้ทรงคุณวุฒิที่มีความเชี่ยวชาญเฉพาะทางและมีความหลากหลายสาขาในสัดส่วนที่เกิดดุลยภาพ โดยที่ประชุมเห็นชอบในเบื้องต้นให้เขียนร่างมาตราเป็นดังนี้

“ร่างมาตรา (๓/๒/๕ - ๑) ๓ คณะกรรมการสรรหากรรมการการเลือกตั้ง ประกอบด้วยกรรมการ ประเภทต่าง ๆ ดังต่อไปนี้

(๑) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสี่คน ซึ่งเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ศาลฎีกาสองคน และเลือกโดยที่ประชุมใหญ่ ตุลาการในศาลปกครองสูงสุดสองคน

(๒) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสามคน ซึ่งเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายรัฐบาลหนึ่งคน และเลือกโดยพรรคการเมืองและกลุ่มการเมืองฝ่ายค้านสองคน

(๓) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนหนึ่งคนซึ่งเลือกโดยคณะรัฐมนตรี

(๔) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยอธิการบดีในสถาบันอุดมศึกษา

(๕) ผู้ทรงคุณวุฒิจำนวนสองคนซึ่งเลือกโดยสมาชิกวุฒิสภา

หลักเกณฑ์และวิธีการเลือกกรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง ให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยคณะกรรมการการเลือกตั้ง

กรรมการสรรหาตามวรรคหนึ่ง จะเข้ารับการสรรหาเป็นกรรมการการเลือกตั้ง มิได้

ในกรณีที่ไม่มีอาสาสมัครกรรมการสรรหาให้ครบตามวรรคหนึ่งได้ ไม่ว่าด้วยเหตุใด หากกรรมการสรรหาที่ สรรหามาได้นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่งของจำนวนกรรมการทั้งหมด และมีกรรมการที่มาจากประเภทต่าง ๆ ไม่น้อยกว่าสี่ประเภท ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการเท่าที่มีอยู่

มติในการสรรหาดังกล่าวต้องลงคะแนนโดยเปิดเผย และต้องมีคะแนนไม่น้อยกว่าสองในสามของ จำนวนกรรมการทั้งหมดเท่าที่มีอยู่ ในกรณีที่ไม่มีกรรมการในตำแหน่งใด หรือมีแต่ไม่สามารถปฏิบัติหน้าที่ได้ ถ้ากรรมการที่เหลืออยู่นั้นมีจำนวนไม่น้อยกว่ากึ่งหนึ่ง ให้คณะกรรมการสรรหาประกอบด้วยกรรมการที่เหลืออยู่”

นางสาวดวงจิตร์ ก่อเจริญวัฒน์

วิทยาการชำนาญการพิเศษ

ผู้สรุปผลการประชุม

ว่าที่เรือดรี ยุทธนา สำเภาเงิน

ผู้ช่วยเลขานุการคณะกรรมการการร่างรัฐธรรมนูญ

ตามข้อบังคับ ฯ ข้อ ๘๗

ผู้ตรวจทาน

๒๖ ม.ค. ๕๖